

ความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน (ASEAN Comprehensive Investment Agreement – ACIA)

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

ความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน (ACIA)

- ลงนามโดยรัฐมนตรีเศรษฐกิจ 10 ประเทศ เมื่อการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน (ASEAN Summit) ครั้งที่ 14 ที่หัวหิน เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2552
- ACIA คือ การปรับปรุงความตกลงเขตการลงทุนอาเซียน (ASEAN Investment Agreement – AIA) ผนวกกับความตกลงส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน (ASEAN Investment Guarantee Agreement - IGA)

สาระสำคัญของ ACIA

ความตกลง ACIA ประกอบด้วย 4 หลักใหญ่ ดังนี้

- การเปิดเสรีการลงทุน
- การให้ความคุ้มครองการลงทุน
- การส่งเสริมการลงทุน
- การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน

สาระสำคัญของ ACIA

ครอบคลุมการเปิดเสรีการลงทุนในธุรกิจ 5 สาขาหลัก ได้แก่

- เกษตร
- ป่าไม้
- อุตสาหกรรมการผลิต
- ประมง
- เหมืองแร่

และกิจการบริการที่เกี่ยวข้องกับ 5 สาขาดังกล่าวข้างต้น เพื่อรองรับ

การรับช่วงการผลิต หรือ Sub-contract

สาระสำคัญของ ACIA

ครอบคลุมทั้งการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) และ
การลงทุนในหลักทรัพย์ (Portfolio)

เพื่อเป็นการรองรับการขยายตัวของกระแสการลงทุนใน
หลักทรัพย์ในยุคปัจจุบัน

สาระสำคัญของ ACIA

ผู้ที่จะได้รับประโยชน์จากความตกลงฉบับนี้ คือ

- นักลงทุนอาเซียน
- นักลงทุนต่างชาติที่มีกิจการอยู่ในอาเซียนแล้ว และต้องการขยายการลงทุนในอาเซียนประเทศอื่นอีก (Foreign-owned ASEAN-based investor)

การเปิดเสรีการลงทุนภายใต้ ACIA

การเปิดเสรี หมายถึง การปฏิบัติและให้สิทธินักลงทุนอาเซียนเท่ากับ
นักลงทุนไทย ซึ่งแต่ละประเทศสามารถเลือกเปิดเสรีสาขาต่างๆ ได้ตามความ
สมัครใจ เมื่อตนพร้อม โดยให้ทยอยเปิดเสรีไปเรื่อย จนถึงปี 2558; และ
หมายถึง การผ่อนปรนหรือยกเลิกข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรค
ต่อการลงทุนที่เคยผูกพันไว้ในความตกลง AIA เดิม

การเปิดเสรีการลงทุนภายใต้ ACIA

ประเทศสมาชิกสามารถสงวนสาขาที่ยังไม่พร้อมเปิดเสรี รวมทั้งมาตรการที่เป็นเงื่อนไขในการลงทุนต่างๆ ได้ โดยระบุไว้ใน รายการข้อสงวน ซึ่งมีกำหนดให้ประเทศสมาชิกส่งรายการข้อสงวน ภายใน 6 เดือนหลังลงนามความตกลง ACIA (สิงหาคม 2552)

การคุ้มครองการลงทุนภายใต้ ACIA

เพื่อเป็นหลักประกันให้นักลงทุนมั่นใจว่าจะได้รับความคุ้มครองอย่างยุติธรรมและพอเพียง เช่น มีการชดเชยค่าเสียหายกรณียึดทรัพย์ เวเนคืน หรือเกิดเหตุการณ์ไม่สงบ, นักลงทุนต้องสามารถเคลื่อนย้ายเงินลงทุนได้โดยเสรี, หรือหากรัฐทำผิดพันธกรณีและก่อให้เกิดความเสียหายต่อการลงทุน นักลงทุนก็สามารถฟ้องรัฐภายใต้กระบวนการระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศได้

การส่งเสริมการลงทุนภายใต้ ACIA

- สนับสนุนการเติบโตและการพัฒนาผู้ประกอบการรายย่อยและรายใหญ่ของอาเซียน
- ขยายเครือข่ายการเชื่อมโยงอุตสาหกรรมระหว่างผู้ประกอบการอาเซียน 10 ประเทศ
- จัดกิจกรรมส่งเสริมการลงทุนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาเครือข่ายการผลิตระดับภูมิภาค
- จัดกิจกรรมสัมมนา เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโอกาสในการลงทุน และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- แลกเปลี่ยนความคิดเห็นสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ ในเรื่องของการส่งเสริมการลงทุน

การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนภายใต้ ACIA

- ปรับปรุงกระบวนการยื่นขอลงทุนและการให้อนุญาตให้ง่ายขึ้น
- เผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกฎหมาย กฎระเบียบ ตลอดจนนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน
- จัดตั้งศูนย์ One-Stop เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักลงทุน
- พัฒนาฐานข้อมูลด้านการลงทุนให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้
- จัดประชุมกับภาคเอกชนในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับการลงทุน
- ให้คำแนะนำด้านการลงทุนแก่นักลงทุนของประเทศสมาชิก

ผลที่คาดว่าจะได้รับ (ประโยชน์/ ผลกระทบ)

- เชิงรับ: การรองรับเงินลงทุนที่เพิ่มมากขึ้นทั้งจากอาเซียนด้วยตนเอง และต่างชาติ, การจ้างงานที่มากขึ้น, การถ่ายทอดเทคโนโลยี, การพัฒนาคุณภาพของแรงงาน, การพัฒนาโครงข่ายสาธารณูปโภค เป็นต้น
- เชิงรุก: เปิดโอกาสให้ธุรกิจไทยเข้าไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีหลักประกันที่มั่นคงมากขึ้น

ผลที่คาดว่าจะได้รับ (ประโยชน์/ ผลกระทบ)

- เสริมสร้างให้ภูมิภาคอาเซียนเป็นฐานรองรับการลงทุนที่ครบวงจรมากขึ้น
- ผลกระทบ: การแข่งขันที่สูงขึ้นทางการลงทุน ทั้งในประเทศและในระดับอาเซียน อย่างไรก็ดี รัฐมีหน่วยงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนภาคเอกชน ซึ่งน่าจะช่วยบรรเทาผลกระทบต่อนักลงทุนไทยได้ เช่น BOI, สสว., SME Bank และ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ เป็นต้น

แนวทางการเปิดเสรีของไทย

แนวทางการเปิดเสรีภายใต้ความตกลง ACIA ของไทย ได้แก่

- ต้องคำนึงถึงพันธกรณีที่ไทยเคยผูกพันไว้ภายใต้ความตกลง AIA เดิม เพื่อไม่ให้ถูกฟ้องร้องโดยประเทศสมาชิกอาเซียน
- สงวนสาขาที่ไทยยังไม่พร้อมเปิดเสรี โดยใช้ พรบ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว เป็นหลัก ประกอบกับกฎหมายเฉพาะอื่นๆ เพื่อลดผลกระทบต่อผู้ประกอบการไทยให้มากที่สุด

แนวทางการเปิดเสรีของไทย

ข้อสงวนรายสาขา

- ผ่อนปรนสัดส่วนการถือหุ้นของนักลงทุนอาเซียนในสาขาเหมืองแร่ จากเดิม 49% เป็นสูงสุด 60% แต่ต้องทำตามเงื่อนไขที่กำหนดอื่นๆ เหมือนที่ไทยให้ออสเตรเลีย เนื่องจากเป็นสาขาที่ไทยยังขาดศักยภาพ
- สงวนสาขาตาม พรบ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว เป็นหลัก เช่น การทำนา ทำไร่ ทำสวน การเลี้ยงสัตว์ การทำป่าไม้จากป่าธรรมชาติ และการทำประมงในน่านน้ำไทย เป็นต้น

แนวทางการเปิดเสรีของไทย

ตามพันธกรณีที่ภายใต้ความตกลง AIA เดิม ไทยผูกพันไว้ว่าภายในปี 2553 จะ
เปิดเสรีการลงทุนใน 3 สาขาดังต่อไปนี้

- การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- การทำป่าไม้จากป่าปลูก
- การเพาะขยายหรือปรับปรุงพันธุ์พืช

แนวทางการเปิดเสรีของไทย

- ภายใต้ AIA ไทยสงวน 3 สาขาดังกล่าว ไม่ให้นักลงทุนอาเซียนถือหุ้นข้างมาก หากต้องการถือหุ้นตั้งแต่ 50% ขึ้นไป ต้องขออนุญาตจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ และต้องทำตามเงื่อนไขที่กำหนด
- อย่างไรก็ดี ขณะนี้อยู่ในระหว่างการรวบรวมข้อมูล และความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อพิจารณาแนวทางในการ ผ่อนปรนเงื่อนไขใน 3 สาขาดังกล่าวว่าจะมีความเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหน

แนวทางการเปิดเสรีของไทย

ข้อเสนอแนะมาตรการ (ตัวอย่างบางส่วน)

1. ให้ไทยสามารถกำหนดเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนได้ เช่น การถือครองที่ดิน การกำหนดสัดส่วนผู้บริหารต่างชาติ เป็นต้น
2. ให้ไทยสามารถกำหนดมาตรการที่เกี่ยวข้องกับกิจการภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจได้
3. ให้ไทยสามารถออกมาตรการช่วยเหลือ สนับสนุน SME ไทยได้
4. ให้ไทยสามารถออกมาตรการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้

สรุป

- ไทยไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเข้าร่วมในกรอบความร่วมมือต่างๆ ได้ ในการจัดทำความตกลงต่างๆ ภาครัฐมุ่งหวังที่จะก่อให้เกิดผลในเชิงบวกมากที่สุด และพยายามก่อให้เกิดผลกระทบในเชิงลบให้น้อยที่สุด
- สิ่งสำคัญสำหรับผู้ประกอบการ คือ การเร่งเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาขีดความสามารถของตนเองให้พร้อมแข่งขันในตลาดโลก และพยายามใช้ความตกลงต่างๆ เหล่านี้ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

